AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2018 / 66 • Ağustos

TERÖRİZMİN KAHRAMANLIK FAALİYETİ OLARAK KABUL EDİLDİĞİ ÇAĞLAR

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Temmuz 2018de terörizmin kahramanlaştırılması üzerine AVİMde iki yazı yayınlamıştık. Hatırlanacağı üzere yazılarımızdan birinde Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD), Türkiye Cumhuriyeti Başkonsolosu Kemal Arıkanın katili Hampig Sassounianın şartlı tahliye talebinin, nedamet getirmek bir yana, hala nefret söylemine devam etmesi nedeniyle başlatılan karşı kampanyanın da etkisiyle reddedilmesini kaleme almıştık. Konuya ilişkin ikinci yazımızda ise ASALA teröristi Monte Melkonianın bir özgürlük savaşçısı ya da ulusal simge olarak gösterilmesine olan tepkimizi ortaya koymuştuk. Ermeni terör örgütü ASALA uluslararası alanda terör faaliyetleri yürüten bir örgüt olarak bilinirken, örgütün terör faaliyetlerine önayak olan üyelerinin kahraman gibi öne sürülmeye çalışılmasındaki çelişkiyi vurgulamıştık. Benzer bir durum da geçtiğimiz günlerde AGOSta yayınlanan bir makale ile yeniden gündeme gelmiştir. Makalede Aram Manukyan olarak bilinen, gerçek adı ile Sarkis Hovhannisyandan devrimci olarak bahsedilmektedir. Oysa Hovhannisian, 1915 yılında Van İsyanına öncülük etmiştir. Bahsi geçen isyanın çıkarılmasında Anadoluda yaşayan Ermeniler değil, Ruslar tarafından bölgeye yerleştirilen Ermeniler etkin olmuştur. [1]Bu bilgi Rus Generali Mayevskinin Rus Genelkurmayına Van ve Bitlisteki askeri istatistiği sunduğu resmî raporda yer almaktadır.[2]

AGOSta bahsi geçen makalede, asırlardır bir arada iyi komşuluk ilişkileri içinde yaşayan Osmanlı Ermeni ve Müslüman ahalinin arasına nifak tohumları ekmeyi ve toplumsal barış yerine çatışma ve terör vasıtasıyla ayrışmayı hedef alan Aram Manukyan (Sarkis Hovhannisyan), yine kahraman olarak gösterilmektedir.[3]Hatta Ermenistan Demokratik Cumhuriyetinin kurucu lideri, dirençli, sarsılmaz irade sahibi olarak anlatılmaktadır. Çocukluğu ve gençlik yıllarından itibaren kaleme alınmış makalede, Manukyanın gençlik yıllarında Ermeni Devrimci Federasyonu (İng. *Armenian Revolutionary Federation- ARF)* üyesi olduğundan bahsedilmektedir. Bilinmektedir ki, ARF tarihte pek çok terör faaliyeti ile anılan bir Ermeni terör örgütüdür. Aynı zamanda Taşnak Partisi olarak da bilinmektedir.[4] Aynı zamanda söz konusu örgütün günümüze kadar aktif olduğu ve son dönem Ermeni terörünün planlamasında ve yürütülmesinde rol oynadığı da bilinmektedir.[5]Taşnakların oluşturduğu bu örgüt, 1890 yılında Tifliste kurulmuştur. 1990da Ermenistan Sovyetler Birliğinden bağımsızlığını ilan edene kadar Taşnaklar, önde gelen Ermeni siyasi yapılanması olarak bilinmekteydi. ARF 1891 yılında Türk yetkililerine karşı savaş ilan ettikleri bir manifesto yayınlamıştır. Bunu da Taşnak yazar Manuel S. Hassassian, Devrimci Bir Siyasi Parti Olarak ARF: 1890-1021 (İng. *ARF as a Revolutionary Party, 1890-1921*)

başlıklı kitabında anlatmıştır.[6]

Vandaki Ermeni İsyanı, Anadoludaki Ermeni nüfusun sevk ve isk3anına gerekçe oluşturan en önemli gelişmelerden biridir. Van isyanına öncülük eden Aram Manukyan, yüz yılı aşkın bir süredir Ermeni ulusunun kahramanı olarak anılmaktadır.[7] Adıgeçen daha sonra 1918 yılında, 2 yıl ömrü olan, Ermeni Demokratik Cumhuriyetinin oluşumunda da yer almıştır. Ancak bu faaliyeti geçmişteki kanlı, terör sicilini örtememiştir.[8]

Bu durum son dönemde yalnızca Ermeniler tarafından değil, Yunanlılar tarafından da benzer ifadelerle dile getirilmekte, terör, şiddet ve saldırılar sulandırılarak etkisi azaltılmaya çalışılmaktadır. Kahraman olarak ön plana çıkarılmaya çalışılan isimlerin içinde bulundukları girişimlerin terör faaliyeti olduğu bilinmektedir. Ermenistanın ve Türkiyedeki Ermenilerin terör faaliyetlerinde bulunan örgütlerle ya da terörle ilişkilendirilmiş bir tarihle aynı çizgide bulunmak istemeyeceğini düşünüyoruz. Dolayısıyla kendilerine tarihsel olarak hatırlatma yapılmasını bir insanlık görevi addediyoruz.

[1]General Mayevski, Ermenilerin Yaptıkları Katliamlar, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları No.6, http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/323.pdf.

[2]Azmi Süslü, *Önsöz,* Ermenilerin Yaptıkları Katliamlar Rus Generali Mayevski, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları No.6, http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/323.pdf.

[3]Haçik Muradyan, Aram Olmak: Devrimci Bir Devlet Adamının Yetişme Yılları (1879-1908), *agos.com*, 17 Temmuz 2018, http://www.agos.com.tr/tr/yazi/20975/aram-olmak-devrimci-bir-devlet-adaminin-yetisme-yillari-1879-1908.

[4]The Tashnak Terrorist Organisation, http://dls-int.net/the-tashnak-terrorist-organization.html.

[5]Ibid.

[6]Michael Gunter, *Armenian Terrorism: A Reappraisal*, The Journal of Conflict Studies, https://journals.lib.unb.ca/index.php/JCS/article/viewFile/10546/13296.

[7]Şenol Kantarcı, Vanda Ermeni İsyanı (1896-1915), *eraren.org*, 2002, http://www.eraren.org/index.php?Lisan=tr&Page=DergiIcerik&IcerikNo=302.

[8]Abdurrahman Bozkurt, Osmanlı Devleti ile Ermenistan Cumhuriyeti Arasında İlişkiler (1918 1920), *OTAM*, 34/Güz 2013, 19-58, http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/1919/20143.pdf.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "TERÖRİZMİN KAHRAMANLIK FAALİYETİ OLARAK KABUL EDİLDİĞİ ÇAĞLAR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 66. Ağustos 03. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/TERORIZMIN-KAHRAMANLIK-FAALIYETI-OLARAK-KABUL-EDILDIGI-CAGLAR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır